

مواعید

یکی از جمله اموری که در جریان دادرسی و مراحل مختلفه آن اعم از حقوقی و جزائی موقعیت خاصی دارد موضوع مواعد است که عدم رعایت مقررات آن سبب تضییع وقت دادگاه و از بین رفتن حقوق ذوی الحقوق می شود چنانچه ممکن است در اثر مختصر مسامحه و سهل انگاری در تقدیم لوایح و یا حضور در محضر دادگاه و یا نزد قضات تحقیق صدور قرار ابطال دادخواست مدعیان و یا تأیید و تنفیذ دادنامه های غیابی و پژوهشی بر علیه معترض و یا پژوهشخواه گردد همچنین فرصت قانونی که محکومین و یا متهمین برای دفاع از حقوق خود دارند از آنها سلب شده موجب مسئولیت شدید برای متصدیان امر گذشته و کلاء مورد تعقیب انتظامی قرار گرفته و از اینراه خسارت غیرقابل جبرانی برای اصحاب دعوی تولید گردد.

خساراتی را که عدم رعایت مقررات مربوطه به مواعد دربر دارد بسیار و چون محتاج شرح و بیان نیست از ذکر جزئیات آن خودداری شده به بحث در اصل موضوع میپردازیم مواعد بطور کلی بر دو قسم است:

۱- مواعد مخصوص و آن مواعیدی است که قانون معین کرده مانند موعد پاسخ مدعی علیه و مدت اعتراض بدادنامه ها و قرارها و امثال آن.

۲- مواعد غیرمخصوص مواعیدی است که دادگاه معین خواهد کرد مانند موعد تشکیل جلسه رسیدگی و تجدید جلسات همچنین مواعیدی که برای اجراء قرار تحقیقات و معاينه محلی و تأمین دلیل و نظائر آن از طرف دادگاه معین می شود.

مواعیدی را که قانون مقرر داشته ضمن مواد مربوطه تصریح و تعیین شده ولی مواعیدی را که دادگاه معین خواهد کرد باید موافقت داشته باشد یا امکان انجام امری که برای آن موعد معین می شود و موعد بسال یا ماه یا هفته یا روز معین خواهد شد.

سال دوازده ماه است ماه مطابق با ماه شمسی است و کسری آن از قرار ماهی

سی روز حساب میشود هفته هفت روز تمام و روز بیست و چهار ساعت است .

در امور حقوقی مواد ١١٨ - ١٧٤ - ١٧٥ - ٦١١ - ٦١٢ - ٦١٣ - ٦١٩

٦٢٠ - ٦٢١ - ٦٢٢ - ٤٨٢ - ٤٨٣ - ٤٨٤ - ٤٨٥ - ٤٨٦ - ٤٨٧ و ٤٨٨

آئین دادرسی مدنی و در امور کیفری مواد ٢٢٠ - ٣١٢ - ٣١٧ - ٣٢١ - ٣٥١

٣٥٥ - ٤٣٢ و ٤٣٨ آئین دادرسی کیفری مواعد مخصوص را تعیین و موارد

ابهامی ندارد تنها چیزی که تشخیص آن بعهده اصحاب دعوی و دادگاه و مورد نظر

است رعایت مقدار مسافتی است که اصحاب دعوی و یا متهمین از اقامتگاه خود تا مقر

دادگاه دارند و بایستی بر مواعد قانونی افزوده شود و نسبت بکسانی که اقامتگاه آنها

در داخله کشور است از قرار هر سی و شش کیلومتر یک روز و چنانچه اقامتگاه آنان

در خارجه باشد دو ماه و برای کشورهای دور مثل امریکا و خاور دور و اقیانوسیه

سه ماه و در امور جزائی به بیست و چهار کیلومتر یک روز بایستی احتساب شود کسر

از سی و شش کیلومتر و یا بیست و چهار کیلومتر چنانچه زائد بر نصف باشد یک روز

و کمتر از نصف به حساب نمی آید .

اداره فنی وزارت دادگستری جدولی ترتیب داده که به پیوست بنظر خوانندگان

مجموعه حقوقی میرسد و قبل از مراجعه بآن لازم است چند نکته را یاد آور شویم .

راجع بمسافت بین اقامتگاه اصحاب دعوی تا مقر دادگاه که در قانون قید شده

بالصراحه معلوم نیست چه نوع مسافت و طریقی باید احتساب شود و با توجه بروج

و مفاد عمومی قانون میتوان گفت حد اقل و نزدیکترین راه منظور نظر مقنن بوده

و در اینجا باز اشکالی پیش می آید و آن اینست که فیما بین دو حوزه قضائی ممکن است

راه های متعددی وجود داشته باشد ولی اقصر راه نوعی باشد که استفاده از آن غیر

مقدور و یا در عرض مدت سال فقط چند ماه قابل ایاب و ذهاب واقع گردد همچنین

فیما بین برخی از نقاط خط آهن وجود دارد که بیشتر از آن استفاده میشود ولی محقق

است که در بعضی موارد خط آهن را باید در نظر گرفت .

و مسلم است با این کیفیت استفاده از طریق خط آهن غیرمقدور خواهد بود بنابراین باید راهی را در نظر گرفت که شوسه و در تمام مدت سال قابل استفاده و رعایت اقصر راه نیز تا حدی شده باشد در اینجا بيمورد نیست برای توضیح مطلب چند مثال فکر کنیم:

فیما بین گرگان و شاهرود چهار راه وجود دارد اولی راهی است که از گردنه معروف به قوزلق عبور میکند و طول این راه خیلی کم و کوتاه ولی راهی است پیاده رو و کوهستانی و صعب العبور مسافرت از این راه برای مأمورین و اشخاصی که عائله مند و با خود مقداری اثاثیه داشته باشند غیرمقدور است.

دوم راه شوسه است که اخیراً فیما بین این دو شهر از طریق علی آباد کتول و فوش بیلاق و بسطام احداث شده این راه بمسافت ۲۰۲ کیلومتر و راه شوسه اتومبیل روئی است که در آن رعایت حد اقل مسافت نیز شده ولی در عرض مدت سال بواسطه نزول برف و سیلابهای شدید فقط چند ماه بیش قابل استفاده نیست. سوم راهی است که برخلاف جهت طبیعی از گرگان به بندر شاه پیوسته و از آنجا با خط آهن به شاهی و از شاهی به تهران آنگاه از تهران ایضاً بوسیله خط آهن به شاهرود متصل می شود.

چهارم راه اتومبیل رو از گرگان به نوکنده و از آنجا به پشهر و ساری و شاهی به تهران بطول ۳۹۸ کیلومتر همچنین راه اتومبیل رو از تهران به سمنان ۲۲۴ کیلومتر و از سمنان بشاهرود ۱۸۲ کیلومتر که جمعاً بالغ بر ۸۰۴ کیلومتر است و با اینکه این راه از دو راه اولی بمراتب طولانی تر است مع الوصف در اغلب از مسافرت های بین گرگان و شاهرود از این راه استفاده میشود زیرا راهی است شوسه اتومبیل رو و در تمام فصول سال دائر و قابل استفاده است.

مثال دیگر مسافت فیما بین سبزوار و قوچان اخیراً جاده اتومبیل رو بین این دو شهر مستقیماً دائر شده که طول آن ۱۵۲ کیلومتر و اقصر راه میباشد ولی

وسائط نقلیه و مسافرین کمتر از این راه استفاده می کنند و معمولاً از طریق نیشابور به مشهد رفته و از آنجا به قوچان میروند که طول این راه جمعاً ۴۱۵ کیلومتر و همیشه دایر است و حال آنکه قریب سه برابر مسافت راه اولیه میباشد.

مثال دیگر چنانچه بخواهیم از تهران به خاش مسافرت کنیم اقصر راه اینست که از راه قم بکاشان و از کاشان به یزد و از یزد به کرمان و از کرمان به خاش برویم در صورتیکه معمولاً این راه را باین طریق طی می کنند که بدو از راه سمنان و شاهرود و سبزوار و نیشابور به مشهد رفته و از مشهد بزاهدان و از زاهدان به خاش میروند زیرا مسافت از راه اولیه با اینکه فوق العاده نزدیک تر و کوتاه تر است بواسطه بعضی موانع منجمله وجود یک قسمت از شن زارها و طوفانهای شدید در عرض راه که اغلب اتوموبیل و جاده هر دو را زیر تل های شن میگیرد طریق دوم را اختیار میکنند.

در جدول نامبرده رعایت تمام این نکات و دقایق بعمل آمده به علاوه مسافت راههای اتوموبیل رو احتساب شده و از طرفی مسافت تعیین شده منطبق است با فهرست مسافت راههای اتوموبیل رو کشور که در آغاز سال جاری بوسیله وزارت راه (اداره کل راه شوسه) تهیه و تنظیم شده و صدور آن از ناحیه اداره است که صلاحیت این امر را داشته و رسمیت دارد.

در جدول پیوست چهار مسافت منظور شده: اول مسافت و فاصله مرکز (تهران) تا هریک از حوزه های دادگاههای استان.

دوم فاصله هریک از دادگاههای استان ها تا مرکز دادگاههای شهرستانهای تابعه سوم فاصله هریک از دادگاههای شهرستانها تا دادگاههای بخش مربوطه بهمان حوزه چهارم فاصله مرکز تا هریک از دادگاههای کشور اعم از دادگاه بخش و شهرستان و استان برای اینکه در قسمت امور اداری و تعیین هزینه سفر مأمورین از آن استفاده شود.